

Sparebanken DN

Årsmelding 2019

Gyrestolen - Midt-Telemark

Resultat- og Balanserekneskap

Innholdsliste

Styret si årsmelding for 2019	Side 3
Hendingar i 2019.....	Side 3
Økonomiske utviklingstrekk 2019	Side 3
Norsk økonomi	Side 3
Sparebanken DIN	Side 5
Verksemda i 2019	Side 5
Resultatutvikling	Side 5
Balanseutvikling	Side 6
Risiko- og kapitalstyring	Side 7
Strategisk samarbeid	Side 9
Personale og arbeidsmiljø	Side 11
Likestilling	Side 11
Samfunnsansvar og ytre miljø	Side 11
Sponsor og marknadsføring	Side 11
Utsiktene for 2020	Side 12
Resultatrekneskapen	Side 13
Balanserekneskapen	Side 15
Kontantstrømpoppstilling	Side 18
Noter til årsrekneskapen	Side 19

Styret si årsmelding for 2019

HENDINGAR I 2019

Sparebanken DIN hadde eit nytt godt år i 2019.

Vi hadde ein uvanleg sterk auke i utlåna i 2016 og delar av 2017. Etter det har ein hatt fokus på lågare vekst i utlån på eigen bok.

I 2019 har ein hatt ein vekst i utlån på eigen bok på 9,96 prosent. Utlån via Eika Boligkreditt er redusert med 8,72 prosent. Utlån til næringslivet auka med 9,85 prosent. Lån til næringskundar i Midt- og Vest-Telemark er nå på meir enn 1.160 millionar kroner. Samla auka utlåna i 2019 med 6,00 prosent.

Kapitaldekninga vart svekka som følge av den sterke auken i utlåna frå 2016 til 2018. Etter at resultatet av drifta i banken i 2019 blir lagt til eigenkapitalen, er kapitaldekninga nå betre. Banken har fokus på utviklinga i kapitaldekning. Ein må sjå til at veksten i utlån ikkje blir for stor, og samstundes at utviklinga i kostnader blir gunstig framover.

Økonomiske utviklingstrekk 2019

Verdsøkonomien har gjennom 2019 vore prega av høg og aukande internasjonal uro. Handelskrig mellom USA og Kina, auka konfliktnivå i Midtøsten, store strukturelle utfordringar for tradisjonell industri i Europa og uvisse knytt til Brexit, har sett sitt preg på året. Trass i mykje uro ute i verden har norsk økonomi klara seg relativt godt.

Med bakgrunn i ein sterk vekst i investeringar i oljesektoren og bedrifter, kan veksten i fastlandsøkonomien bli om lag 2,6 prosent, og i sysselsettinga på 1,8 prosent.

Uro i verdsøkonomien som prega 2018 har styrka seg inn i 2019. På 18 månader har toll på amerikansk import frå Kina auka sterkt, og Kina har på si side svara med tilsvarande

mottiltak. Dette har bidratt til at global handel vart redusert med 1 prosent siste 12 månader.

Større uro og vanskar med å spå om framtida, har redusert tilliten til framtidsutsiktene for bedrifter, og lysten til å investere er redusert. Færre investeringar fører i sin tur til at produksjonspotensialet i økonomien blir dempa. Det er grunn til å anta at marknaden framleis vil vera usikker på utviklinga framover, og dette vil bidra til ei svak utvikling i global økonomi framover.

Avkjølinga av verdsøkonomien har på nytt blitt møtt med pengepolitiske verkemiddel over heile verda. Den gradvise normaliseringa av sentralbankane si rentesetting har snudd frå heving til nye kutt. Ved utgangen av november hadde 20 av 38 utvalde land lågare styringsrente enn 6 månader tidlegare. Kraftig stimulans i pengepolitikken har bidratt til at det økonomiske omslaget ikkje er blitt enda kraftigare. Gjennomførte tiltak har bidratt til at det vidare handlingsrommet for sentralbankane er mykje avgrensa.

Etter ei lang rekke aukeingar i styringsrenta frå den amerikanske sentralbanken, har lågare utsikter til inflasjon og auka økonomisk uro bidrege til at Sentralbanken har sett ned renta. Dette er gjort tre gongar gjennom 2019, og den er nå 1,75 prosent.

I eurosona har den svake aktivitetsutviklinga frå 2018 halde fram med mellom anna store utfordringar for europeisk industri. Auka proteksjonisme og Brexit gjer at marknaden er meir usikre. Europeisk eksport til USA blir og møtt med auka toll.

Tysk industriproduksjon var i oktober 2019 6,2 prosent lågare enn eit år tidlegare. Produksjonen av bilar og transportmiddel har blitt redusert med nesten 15 prosent. Dette fører til at Europa sin sterkaste økonomi ligg an til ein årleg BNP vekst på svake 0,3 prosent.

Årsmelding 2019

Arbeidsløysa i eurosona er om lag 7,5 prosent. Inflasjonen ligg på om lag 1,1 - 1,2 prosent.

Norsk Økonomi

Hovudbiletet er at det framleis går relativt godt i norsk økonomi. Gjennom 2019 held oppgangskonjunkturen fram som i dei siste tre år. Fastlands BNP har auka raskare enn trend gjennom heile 2019. Ein ligg an til ein årleg vekst på 2,6 prosent. Auken i sysselsetting heldt fram gjennom både 2018 og 2019, sjølv om utviklinga har blitt redusert noko mot slutten av 2019. I Fastlands Noreg auka sysselsettinga med 32.500 personar frå fjerde kvartal 2018 til og med tredje kvartal 2019. Dette svarar til ein vekst på 1,7 prosent. Arbeidsløysa (AKU) ser ut til å ha flata ut på 3,6 prosent, medan registrerte tall for heilt ledige i NAV er 2,2 prosent av arbeidsstyrken.

Ein reknar at olje- og gassinvesteringane auka med 14 prosent i 2019, og vil vere ein sterk drivar til veksten vidare. På tross av fallande verdshandel har norsk eksport halde seg godt oppe gjennom 2019. Eksporten av fisk har auka mykje, og er ved utgangen av 2019 på eit rekordhøgt nivå. De vidare vekstutsiktene i norsk økonomi er dempa. Indikatorar peiker mot lågare vekst i investeringar, produksjon og eksport framover.

Forbruket til hushalda har vakse relativt svakt gjennom 2019. Veksten på 1,6 prosent er klart svakare enn aktivitetsveksten i fastlandsøkonomien elles. Ifølgje forventingsbarometeret til Finans Norge er framtidsutsiktene til hushalda noko lågare. Primært er dette grunna lågare tru på økonomien i landet. Interesse for å spare i hushalda er aukande, og forventningane til eigen økonomi er noko styrka. Dette kan henge saman med Noregs Bank sitt varsel om ein flat utvikling i styringsrenta framover. Styringsrenta blei sist heva i september til 1,5 prosent.

Etter mange år med sterk vekst i bustadprisane har ein sidan 2017 sett ein meir moderat og stabil vekst i bustadmarknaden.

Ved slutten av året var veksten over dei tolv siste månadene i snitt 2,5 prosent. Dette var svakt over konsumprisveksten. Aktiviteten i bustadmarknaden er framleis høg. Samla sett indikerer dette ein relativt stabil og balansert bustadmarknad.

Norske styresmakter har følgd opp utviklinga dei siste par år med ein noko mindre ekspansiv finanspolitikk. Ein har over fleire år hatt sterk vekst i bruken av oljepengar over statsbudsjettet. Nå meiner ein at det er rett å møte utfordringane i norsk økonomi, og dei statsfinansielle utfordringar som ligg føre oss, med ein strammare pengepolitikk. I 2019 antek ein at det strukturelle oljekorrigerede budsjettunderskotet blir 7,8 prosent. Budsjettet for 2020 meiner ein svakt vil stramme inn utviklinga.

SPAREBANKEN DIN

Sparebanken DIN er ein sjølvstendig sparebank med forretningsadresse i Bø, og med bankkontor i Åmot, Seljord, Bø og Skien. Banken tilbyr eit breitt spekter av bank-, forsikring- og investeringsprodukt til privatkundar, bedrifter og institusjonar. Banken sitt marknadsområde er Midt- og Vest-Telemark, samt Grenland for privatkundar.

Sparebanken DIN har valt Eika Gruppen AS som strategisk alliansepartner fram til no.

VERKSEMDA I 2019

Også dette året har vore prega av sterk konkurranse mellom bankane i vårt område. Likevel har rentenettoen auka ganske mykje. Sparebanken DIN har vore konkurransedyktig, og har hatt tilfredsstillande utvikling både på utlån og innskot. Banken har og dette året hatt sterkt fokus på kostnader.

Kostnadsprosenten har gått ned, og den er nå under 50 prosent.

Årsmelding 2019

Hovudpunkt frå rekneskapen 2019

- * God vekst på utlån på eigen bok.
- * Nedgang i utlån gjennom Eika Boligkreditt.
- * Eit svært godt økonomisk resultat.
- * God basisdrift, men noko høge kostnader.
- * God innskotsdekning.
- * Rein kjernekapitaldekning er noko betre.

RESULTATUTVIKLING

Resultatet til Sparebanken DIN for 2019, før tap, vart på 78,83 millionar kroner. Tap på utlån er bokført med 2,57 millionar kroner. Resultat etter tap, men før skatt vart 76,26 millionar kroner. Skatt for året er 16,50 millionar kroner. Resultat etter skatt vart på 59,76 millionar kroner.

Eigenkapitalavkastninga etter skatt vert høg på 11,2 prosent i 2019.

Årsrekneskapen er utarbeidd i samsvar med rekneskapslov, årsrekneskapsforskrift og god rekneskapskikk. Den er lagt fram under føresetnad om vidare drift. Det er ikkje etter rekneskapsavslutninga kome på tilhøve eller hendingar som etter styret si vurdering bør kommenterast ytterlegare.

Netto renteinntekter

Banken sine netto renteinntekter vart 105,27 millionar kroner. Rentemargin er under press som følgje av konkurranse i marknaden, men har auka i samband med fleire renteendringar i 2019.

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter kom opp i 38 millionar kroner.

Verdiendring på verdipapir

Banken si sertifikat- og obligasjonsportefølje er på 480,33 millionar kroner pr. 31.12.19. Porteføljen er ført til lågaste verdi av opphavleg kostpris og marknadsverdi i samsvar med kursar oppgeve av SpareBank 1 Kapitalforvaltning. Ved årsskiftet er porteføljen avstemt mot offisielle likningskursar.

Aksjar, lutar og grunnfondsbevis i bankar kom opp i 107,06 millionar kroner ved utgangen av 2019. Av dette er 0,49 millionar kroner klassifisert som omløpsmiddel. Omløpsaksjar, aksjefond og grunnfondsbevis i bankar er i rekneskapen vurdert til lågaste verdi av opphavleg kostpris og børskurs pr. 31.12.19.

Driftskostnader

Banken sine driftskostnader var ved utgangen av året på 64,87 millionar kroner. Lønnskostnadene var på 23,77 millionar kroner. Sosiale kostnader vart 7,71 millionar kroner. IKT, marknadsføring og andre administrasjonskostnader vart 21,66 millionar kroner. Andre driftskostnader vart 8,70 millionar kroner. Kostnadsprosenten inklusiv verdiendringar på verdipapir vart 44,4 prosent i 2019. Eksklusive verdiendringar var kostnadsprosenten 49,6 prosent.

Tap på utlån og garantiar

Netto føringar til tap utgjorde 2,57 millionar kroner i 2019. Ved årsskiftet var banken sine individuelle nedskrivningar på 0,21 prosent av brutto utlån. Gruppevise nedskrivningar var på 0,58 prosent av brutto utlån. Samla total avsetnad til tap er 0,79 prosent av brutto utlån. Samla utgjør dette 37,47 millionar kroner.

Tapsnedskrivningar er vurderte etter objektive kriterium. Banken har rutinar for gjennomgang av alle vesentlege misleghaldne og tapsutsette engasjement. Styret meiner med dette å ha gode avsetnader, og god oversikt over risikoen i banken si utlånsportefølje.

Disponering av baken sitt overskot for 2019: Resultatet for året vart på 59,76 millionar kroner. Styret rår til å disponere dette som følgjer;

- 19,81 millionar kroner til grunnfondet.
- 37,45 millionar kroner til utjamningsfond.
- 2,5 millionar kroner til utbytte.

BALANSEUTVIKLING

Forvaltingskapitalen

Forvaltingskapitalen er på 5.556,28 millionar kroner ved utgangen av 2019. Dette er ein vekst på 434,8 millionar kroner frå sist år.

Utlån

Samla brutto utlån var på 4.764,47 millionar kroner ved årsskiftet. Vekst på utlån vart på 9,96 prosent. Lån formidla gjennom Eika Boligkreditt AS er minka med 101,79 millionar kroner til 1.064,64 millionar kroner i 2019.

Tek ein med utlånsnedgangen til Eika Boligkreditt AS er det ein samla vekst på utlån med 6,00 prosent for 2019.

Utlån i banken sitt hovud marknadsområde, som er Midt- og Vest-Telemark, var på 3.203,06 millionar kroner, eller 67,23 prosent av samla utlån. Utlån til andre kommunar i Telemark utgjorde 10,3 prosent. Oslo stod for 5,82 prosent, og elles i landet utgjorde 16,65 prosent. Bø kommune stod for 23,00 prosent, medan Seljord kommune stod for 17,39 prosent. Av banken si samla portefølje på eigen bok av utlån, utgjør næringslivet om lag 22,63 prosent ved utgangen av 2019.

Garantiar

Garantivolumet til banken var ved årsskiftet på 74,51 millionar kroner.

Verdipapirbeholdning 31.12.2019

Summen av banken sine verdipapir var på totalt 587,39 millionar kroner, fordelt med 480,33 millionar kroner i obligasjonar, 106,59 millionar kroner i anleggsaksjar, 0,47 millionar kroner i aksjar definerte som handelsportefølje.

Porteføljen av verdipapir er sett bort til forvaltning hos SpareBank 1 Kapitalforvaltning AS. Porteføljen skal ha låg kredittrisiko. LCR-porteføljen hadde ein kreditturasjon på 2,91, og likviditetsporteføljen var på 2,40.

Eigedommar i dotterselskap

Bøgata 69 AS er heileigd av Sparebanken DIN, og bokført som eigarinteresse i bankrekneskapen.

Bøgata 69 AS eig igjen eigedomsselskapet Bøgata 77 AS.

Bøgata 69 AS er bankbygget som leiger ut lokale til banken i Bø, og til ein del andre langsiktige leigetakarar. Bøgata 77 AS er ei sentral nabotomt i Bø, som for tida blir nytta til parkeringsareal for Bøgata 69. I rekneskapen er aksjane ført til kostpris. Etter takst hausten 2012 kan ein slå fast at marknadsverdien på eigedommane ligg godt over bokført verdi.

Det vert ikkje ført konsernrekneskap, då eventuelle inntekter frå eigedomsselskapet er uvesentlege i høve til bankrekneskapen. Dotterselskapet driv si verksemd med uvesentleg resultatverknad for banken.

Innskot

Kundeinnskota er den viktigaste finansieringskjelda til banken. Ved årsskiftet var det totale innskot på 4.031,84 millionar kroner. Det gjev ein vekst på 251,78 millionar kroner eller 6,66 prosent i høve til året før.

Innskotsdekninga, det vil seie innskot frå kundar i prosent av brutto utlån til kundar, er 84,6 prosent. Banken sitt mål er at innskotsdekninga ikkje skal kome under 75 prosent.

Personmarknaden hadde 66,2 prosent av innskota i 2019. Innskot frå næringslivet utgjorde 28,5 prosent og offentleg sektor utgjorde 5,3 prosent.

Geografisk fordeling på innskota ved årsskiftet var 29,4 prosent frå Bø, 23,4 prosent frå Seljord, 5,4 prosent frå Sauherad, 11,0 prosent frå Tokke og Vinje, 2,9 prosent frå Skien, 6,1 prosent frå andre kommunar i Telemark. Frå Oslo kom det 5,6 prosent, og frå resten av landet 11,6 prosent. Banken hadde ingen innskot knytt mot fast rente ved årsskiftet.

Årsmelding 2019

Langsiktig finansiering

Bankens finansiering på 850 millionar kroner fordelar seg med følgjande prosentvise forfall:

2020: 20,59 prosent
2021: 17,65 prosent
2022: 29,41 prosent
2023: 20,59 prosent
2024: 11,76 prosent

Netto verdipapirgjeld var ved årsskiftet på 700 millionar kroner. Gjeld til kredittinstitusjonar var på 150 millionar kroner. Vi har ein fondsobligasjon på 35 millionar kroner, og et ansvarleg lån på 40 millionar kroner.

Soliditet

Fondsobligasjonen på 35 millionar kroner har forfall i 2021. Sparebanken sitt grunnfond medrekna året sitt overskot er på 188,52 millionar kroner. Utjamningsfondet er på 151,10 millionar kroner, medan eigardelskapitalen er på 224,15 millionar kroner. Samla eigenkapital er på 563,76 millionar kroner.

Med eit risikovekta berekningsgrunnlag på 2.762,61 millionar kroner ved utgangen av året gjev det ei kapitaldekning på 21,28 prosent, kjernekapitaldekning på 19,83 prosent og rein kjernekapitaldekning på 18,57 prosent.

Banken har desse konsoliderte tall pr. 31.12.2019:

- Kapitaldekning 20,02%
- Kjernekapitaldekning 18,43%
- Rein kjernekapitaldekning 17,06%

Bankens eigendefinerte minimumskrav er 19,6, 17,6 og 16,1 prosent. Offentlege krav er tilsvarande 18,6, 16,6 og 15,1 prosent.

Styret vurderer dermed soliditeten som tilfredsstillande.

Oppstillinga over banken sin kontantstraum visar ein likviditet på 171,57 millionar kroner, som er litt lågare enn fjoråret. Kontantstraumen frå banken sine driftsaktivitetar viser at 48,97 millionar kroner er tilført frå drifta i året.

RISIKO- OG KAPITALSTYRING

Styring av verksemda

Sparebanken DIN er ein sjølvstendig bank med grunnfond og eigardelskapital. Eigarane av eigenkapitalbevis i banken er Sparebankstiftinga Seljord og Sparebankstiftinga Bø.

Generalforsamlinga er banken sitt høgaste organ. Styret er det organet som er overordna administrasjonen, og skal sjå til at banken blir styrt etter dei retningslinene som er bestemt.

Banken har felt ned prinsipp for styring og kontroll i eit dokument. Under dette er det vedteke fleire dokument for policy og styring av dei ulike områda i verksemda.

Banken har eigen risk- og compliancefunksjon som følgjer opp drifta i banken og ser til at vedtak i styret blir følgt opp. Funksjonen gjev sin rapport til styret.

Ekstern revisor følgjer opp banken etter ein revisjonsplan. Revisor har fleire møte med både styret og risk- og compliancefunksjonen, og gjev rapporten sin til Generalforsamlinga.

Risikostyring

Risikostyringa i Sparebanken DIN støttar opp under banken sine strategiske mål og utvikling. Risikoeksponeringa skal til ei kvar tid vere innanfor dei rammer som er trekte opp av styret. Rammene skal vera kjente gjennom dei policydokument og instruksar som banken sin plan for verksemda inneheld.

Sparebanken DIN har som målsetjing at banken i eit langsiktig perspektiv skal vere godt kapitalisert. Ein skal ha eit godt fundament for utvikling og vekst i høgkonjunkturar, og samtidig vere robust til å møte lågkonjunkturar. Risikoeksponering og risikoutvikling blir følgt opp, og rapportert kvartalsvis til banken sitt styre.

Kredittrisiko

Kredittrisiko blir definert som faren for tap som følgje av at kundar eller motpartar ikkje kan halde pliktene sine. Kredittrisikoen blir styrt gjennom banken sine strategi- og

Årsmelding 2019

policydokument, kredittrutinar, kredittprosessar og fullmakter til å gje lån. Desse trekker opp overordna retningslinjer for korleis ein kan gje kreditt.

Styret er ansvarleg for banken sin kredittpolitikk og har delegert fullmaktsramme til administrerande banksjef. Han har innanfor fullmaktene sine delegert desse vidare. Kredittpolicy, kreditthandbok og rutinar for kreditthandsaming, set krav til kva for kredittprosessar og kva for risikovurderingar som skal gjerast i samband med godkjenning og oppfølging av person- og næringslivengasjement. Fullmaktene er knytt opp til kompetanse og engasjementet sin storleik og risiko.

Kredittrisiko er historisk sett den største risiko i bankdrift. Manglande betjeningsevne hos låntakar, og underleggjande pant som ved realisasjon ikkje har tilstrekkeleg verdi til å dekke banken sine samla utlån, utgjer den største risikoen i denne kategorien. Begge tilhøve må ligge føre samtidig dersom det skal påføre banken tap. Kredittrisikoen i banken er primært knytt til utlåns- og garantiporteføljen, og i mindre grad til obligasjonsbeholdninga.

Marknadsrisiko

Marknadsrisiko vert definert som risiko for tap på grunn av negative endringar i rentemarknaden, valutakursar og verdipapirmarknaden. Styring av marknadsrisiko skjer gjennom rammer som er vedtekne av styret. Risikoeksponering og utvikling blir rapportert kvartalsvis til banken sitt styre.

Renterisiko viser seg i samband med utlåns- og innlånsverksemd, og i tilknytning til aktivitet i penge- og kapitalmarknaden. Renterisiko er eit resultat av at rentebindingstida for banken sin eigedel- og gjeldsside ikkje er samanfallande. Ved årsskiftet hadde banken fastrenteutlån på 4,98 millionar kroner. Det er ikkje gjort rentebyteavtaler som kan motverke renterisikoen på desse utlåna. Banken hadde ved årsskiftet ingen fastrenteinnskot.

Valutarisiko blir definert som risikoen for at banken si beholdning og forpliktingar i andre valutaer skal føre til tap som følgje av endringar i valutakursar. Kjøp og sal av valuta er knytt til våre kundar sine kjøp og sal av reisevaluta. Banken sin kontantbeholdning i valuta var ved årsskiftet om lag 0,18 millionar kroner.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen vert definert som risikoen for at banken ikkje er i stand til å innfri sine avtaler ved forfall. Kan og oppstå ved at ein ikkje er i stand til å finansiere eigedelane sine. Målet for banken si likviditetsstyring er å ha tilgang på tilstrekkeleg med likvide midlar til ei kvar tid. Ein skal kunne halde oppe si verksemd gjennom alle realistiske stressituasjonar. Det er fastsette retningslinjer for likviditetsstyring i banken. Innskot frå kundar er den viktigaste og mest stabile finansieringskjelda. Styret legg vekt på at tilhøvet mellom innskot frå kundar, og utlån til kundar skal vere tilfredsstillande.

Ved utgangen av rekneskapsåret var innskotsdekninga av utlåna på 84,6 prosent. Avlastning av utlån via bustadkredittselskap er ei viktig finansieringskjelde for bankane. Gjennom slike selskap dekker bankane opp ein del av sine bustadlån. Normalt finansierer bustadkredittselskapa utlån innanfor 60 % av panteverdi, og får dermed gunstigare langsiktig finansiering enn bankane sjølv får i marknaden. Dei har og eit større marknad for innlån, og låner inn store volum både innanlands og utanlands. Vi har i dag finansiert våre lån i bustadkredittselskap via Eika Boligkreditt AS der vi er medeigar.

Eika Boligkreditt AS (EBK) er eit bustadkredittforetak eigd av dei fleste bankane i Eika Gruppen AS. Eigarskapet i EBK står i høve til det utlånsvolum kvar einskild bank har overført selskapet ved utgangen av sist år.

Forretningsmodellen i EBK er annleis enn den ein har i Eika Gruppen AS. I EBK er inntektskjelda til bankane provisjon frå dei

utlån banken har tilført selskapet. Alt overskot blir tatt ut av selskapet årleg, og eigarskapet blir rebalansert. Organisering og samarbeid opplever banken som godt tilpassa hensikta og framtida.

Avtalene med EBK er ikkje sagt opp av banken gjennom initiativet med Lokalbankalliansen (LBA). Oppseiinga gjeld Eika Gruppen AS med dotterselskap. LBA bankane har likevel fått varsel om at det vil kome ei oppseiing med 12 månaders varsel innan utgangen av 2020. Generelt må bankar sikre seg tilgang på bustadkredittfinansiering, og for bankar av vår storleik må slikt skje gjennom samarbeid med andre. LBA arbeider med å vurdere løysingar som kan erstatte samarbeidet med Eika Boligkreditt AS.

Banken har, som ein likviditetsreserve, ein kassekreditt på 160 millionar kroner i DNB. Banken har ikkje nytta seg av trekkrettane ved utgangen av året.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) var ved årsskiftet 172 poeng.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko vert definert som risikoen for tap som følgje av utilstrekkelege eller sviktande interne prosessar. Det kan vera svikt i rutinar eller system, menneskelege feil, intern utruskap, kriminalitet eller eksterne hendingar. Det vert gjort fortløpande gjennomgang av internkontrollen på desse områda. I tillegg gjerast ei årleg risiko-vurdering av vesentlege risikoar for alle verkeområde i banken.

Kapitalkrav knytt til operasjonell risiko går inn i utrekninga av kapitaldekning og blir rapportert etter basismetoden. Det er i 2019 ikkje funne svake sider som har konsekvens for banken sin risiko og kapitaldekning. Styring av operasjonell risiko skjer gjennom kompetanseutvikling, gode system og rutinar, samt god intern kontroll og kvalitetssikring.

STRATEGISK SAMARBEID

LokalbankAlliansen (LBA) og tilhøvet til Eika Alliansen

9. januar 2018 sa Sparebanken DIN saman med 10 andre lokalbankar opp sine avtaler med Eika Gruppen AS. Dei fleste av avtalene har tre år oppseiingstid. Dette medfører at avtalene med til dømes dataleveransar går ut 31.12.2021.

Bakgrunnen for at bankane gjekk til oppseiing var hovudsakleg eit ønske om å få Eika Alliansen til å gjere ei strategisk retningsendring.

Vi skisserte tre mål, ei banksentrisk IT-utvikling, eit betydeleg lågare kostnadsnivå og ein allianse der bankane har lik innflytelse og same interesse. Vi lukkast ikkje med å få til ei slik strategisk retningsendring i Eika Alliansen.

Vi har derfor etablert vår eigen allianse, LokalbankAlliansen (LBA). Dei 10 bankane som i dag utgjer alliansen er Aasen Sparebank, Askim & Spydeberg Sparebank, Drangedal Sparebank, Klæbu Sparebank, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Sparebank 68° Nord, Stadsbygd Sparebank, Tolga – Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Vi har skrive under ei samarbeidsavtale med dei andre bankane i LBA.

LokalbankAlliansen har etablert eit alliansebyggingsprogram med 5 hovudprosjekt og en rekke delprosjekt. Vi førebur og legg til rette for ein utgang frå Eika Alliansen pr. 1. januar 2022. Da skal ein ha eit godt produktsortiment og gode og kostnadseffektive IT-løysingar. Ved inngangen til 2020 kan vi konstatere at vi er i rute.

I løpet av 2019 har vi fått brev frå Eika Gruppen AS som seier at bankane ikkje vil kunne bruke Eika Gruppen AS sine leveransar av tenester frå 1.1.2022.

Samtidig ønskjer dei å kunne tilby våre bankar finansielle produkt også etter 1.1.2022.

Eikas produktselskap vil etter dette bli vurdert på linje med andre aktuelle leverandørar av slike produkt.

LBA skal ved bruk av ressursar frå bankane, rekruttering av eigne medarbeidarar til sitt selskap, og kontinuerleg kunnskapsinnhenting skape eit utviklingsorientert fagmiljø. Dette miljøet skal evne å skape meirverdi for lokalbankar og lokalsamfunn over heile landet. LBA vil arbeide for auka samarbeid innanfor norsk sparebankvesen. Ein vil etablere samarbeid med produktselskap og leverandørar på tvers av andre alliansar og samarbeidskonstellasjonar.

LBA sitt verktøy for å realisere alliansens strategi er selskapet Lokalbank Samarbeidet (LB Samarbeidet AS). Dette selskapet blei etablert hausten 2019 med hovudkontor i Trondheim. Selskapet har ved inngangen til 2020 eigne tilsette og innleigde ressursar som til saman utgjør 3,5 årsverk.

Eika Gruppen AS / Eika Alliansen

Sparebanken DIN er aksjonær i Eika Gruppen AS og ein av om lag 60 lokalbankar i Eika Alliansen. Lokalbankane, Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS utgjør Eika Alliansen.

Eika Alliansen har ein samla forvaltningskapital på meir enn 440 milliardar kroner, 850 tusen kundar og meir enn 3.000 tilsette. Dette gjer Eika Alliansen til ein av dei største aktørane i den norske bankmarknaden, og ein av dei viktigaste aktørane for norske lokalsamfunn.

I 2019 etablerte alliansen Eika Banksamarbeid (EBS). EBS er under etablering og i startfasen, og skal mellom anna ta ansvar for prosessen knytt til alliansestrategi og kostnadsdeling.

Eika Gruppen AS utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets kjerneverksemd er levering av tenester til lokalbanken og kundane i lokalbanken. Eika Gruppen AS utviklar og leverer tenester som understøttar

stabil og effektiv bankdrift. Dei leverer komplett plattform for bank- infrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tenester som nett- og mobilbank.

Eika Forsikring AS, Eika Kredittbank AS, Eika Kapitalforvaltning AS og Aktiv Egedoms-mekling AS er produktselskap i Eika Gruppen. Dei leverer eit breitt spekter av finansielle produkt, kommersielle løysingar og kompetansehevande tenester.

Eika Boligkreditt AS (EBK) sikrar lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt AS er ei kredittverksemd som er eigd av 64 norske lokalbankar og OBOS. Eika Boligkreditt AS har som viktigaste føremål å sikre lokalbankane tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittverksemd og finansierer sin utlånsverksemd ved å gje ut internasjonalt rata obligasjonar med fortrinnsrett (OMF). Det inneber at EBK har moglegheit til å oppta lån i den norske og internasjonale finansmarknaden. Dei kan til ei kvar tid søkje finansiering der ein får marknaden sine beste vilkår. Gjennom EBK får alliansebankane dermed tilgang på svært gunstig finansiering. Dette gjer at ein kan halde oppe konkurransekrafta i høve til større norske og internasjonale bankar.

Eika Boligkreditt AS har ein forvaltningskapital på 110 milliardar kroner og er følgjeleg ein viktig bidragsytar til at kundane i lokalbankane oppnår konkurransedyktige vilkår på sine bustadlån.

Eigendomsmeqleren DIN Telemark AS

Saman med 3 eigedomsmeklarar som arbeider i selskapet eig banken Eigendomsmeqleren DIN Telemark AS.

Formålet med eigarskapet er å ha eit tilbod til våre kundar på eigedomsmekling, samt skape synergjar for verksemdene. Aktiviteten i bustadmarknaden var bra i 2019, og selskapet hadde eit overskot på 759.000 kroner før skattekostnad i 2019.

Årsmelding 2019

PERSONALE OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av 2019 var det totalt 34,3 årsverk i banken. Av dette var 0,2 årsverk i permisjon. Personale er stabilt og verksemda blir drive i samsvar med dei rammer styret har fastsett. Sjukefråværet i 2019 blant dei fast tilsette i bankdrifta var 260 dagsverk. Samla utgjorde sjukefråvær totalt om lag 3,16 prosent av total arbeidstid. Av dette var korttidsfråvær som følgje av eigen eller barn sin sjukdom 3,16 prosent. Det har ikkje vore ulykker eller skader i banken i 2019.

Med utgangspunkt i våre kundar sine krav til profesjonell rådgjeving og høg servicegrad, er det eit kontinuerleg fokus på å styrke dei tilsette sin kompetanse. Banken er fleksibel med omsyn til å tilpasse arbeidstid til ulike livsfasar.

LIKESTILLING

I banken si generalforsamling er det 16 medlem, derav 9 kvinner og 7 menn. Frå bankens tilsette er det 2 menn og 2 kvinner i Generalforsamlinga. I banken sitt styre er det 6 medlem, 2 kvinner og 4 menn. Av banken sine tilsette er det 1 mann i styret. Lønnsnivå er uavhengig av kjønn.

SAMFUNNSANSVAR OG YTRE MILJØ

Banken med dotterselskap er opptatt av at ein tek omsyn til dei tilsette sine rettar og bygger opp om gode sosiale tilhøve. Banken er opptatt av at menneskerettighetane blir følgde, og dette blir og vurdert i høve til innkjøp av varer og tenester. Banken har klare retningslinjer med omsyn til antikvitvask, og korleis ein held seg til korrupsjon både når det gjeld tilsette og kundar. Det har i 2019 vore ein stor og krevjande jobb med innhenting av legitimasjon og kundeerklæringar frå banken sine kundar. Banken si verksemd forureinar ikkje det ytre miljø. I samanheng med finansiering av ulike kundar og prosjekt, blir miljøspørsmålet vurdert som ein del av

kreditthandsaminga. Banken sine lokale vert oppvarma med straum.

SPONSOR OG MARKNADSFØRING

Sparebanken DIN har i året 2019 hatt faste samarbeidsavtalar/sponsoravtalar med lag og organisasjonar i Midt- og Vest-Telemark med om lag 1 million kroner. I tillegg er det gjeve stønad til annonsering med meir for lag og organisasjonar i banken sitt verkeområde.

Sparebanken DIN tilbakefører delar av sitt overskot til lokalsamfunna i Bø og Seljord gjennom sparebankstiftingane.

Sparebankstiftinga Seljord er stifta på delar av eigenkapitalen frå Seljord Sparebank, og Sparebankstiftinga Bø er stifta på delar av eigenkapitalen frå Bø Sparebank.

Eigenkapitalen i bankane som ikkje gjekk inn i stiftingane gjekk inn i grunnfondet i Sparebanken DIN. Denne grunnkapitalen er dela likt mellom Bø og Seljord. Ut frå dette er representasjonen i dei styrande organ i banken lik frå valkretsane Seljord og Bø. Stiftingane skal vere langsiktige eigarar i Sparebanken DIN. Stiftingane delar av overskotet sitt til allmenntytteige føremål.

UTSIKTENE FOR 2020

Norsk økonomi visa teikn til utflyting mot slutten av fjoråret, med svakare tal for igangsetting av bustader og detaljhandel enn på same tid i fjor. Stor uvisse knyter seg til internasjonal økonomi. Dette mellom anna på grunn av handelskonflikten mellom USA og Kina. Oljeinvesteringane trur ein vil nå ein konjunkturtopp i løpet av 2020, med fall mot slutten av året. Dette kan prege næringslivet og bustadmarknadene i dei regionar der nedturen vil kunne merkast mest.

Dei fleste makroøkonomar ventar at arbeidsløysa vil halde seg relativt konstant, og på et lågt nivå.

Årsmelding 2019

Lønns- og prisveksten ventar ein skal bli om lag som i fjor. Den kan bli lågare om nedturen i industrien skulle bli sterkare enn venta, all den tid det ser ut til at lønnsveksten i industrien vil halde fram å setje ramme også for andre fagområde.

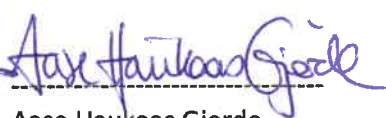
Ein trur at prisveksten vil bli om lag som i fjor, nær inflasjonsmålet på 2 pst.

I pengemarknaden er det ikkje venta at Noregs Bank gjer endringar i folioenta i år.

Dei fleste makroøkonomar trur at bustadprisane vil stige om lag som pris- og lønnsveksten, kan hende noko sterkare i Oslo enn i resten av landet. Kredittveksten til hushalda vil i så fall truleg fortsette å vekse i et moderat tempo.

Harald Flaten
Styreleiar

Aase Haukaas Gjerde
Nestleiar

Olav Berge
Styremedlem

Tor Arne Gustavsen
Styremedlem

Iselin Stundal
Styremedlem

Geir Halvor Haugen
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm.banksjef

Årsmelding 2019

RESULTATOPPSTILLING

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2019	2018
Renter og lignende inntekter av gjeldsbev som kan refinansieres i sentralbanker		-	-
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1.995	3.095
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		162.939	139.241
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		9.522	6.260
Andre renteinntekter og lignende inntekter		5	46
Sum renteinntekter og lignende inntekter		174.461	148.643
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		4.028	3.870
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		43.800	36.245
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		15.093	12.506
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	3.319	3.374
Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	2.951	2.528
Sum rentekostnader og lignende kostnader		69.192	58.523
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		105.269	90.119
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		11.370	8.455
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		214	129
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper		-	-
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		11.584	8.583
Garantiprovisjoner		1.204	1.215
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		28.476	24.479
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	29.679	25.694
Garantiprovisjon		-	-
Andre gebyr og provisjonskostnader		4.584	4.594
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	4.584	4.594
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		177	(974)
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		9	(11)
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle drivater		639	598
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	824	-387
Driftsinntekter faste eiendommer		495	520
Andre driftsinntekter		7	977
Sum andre driftsinntekter		502	1.497
Netto andre driftsinntekter		38.005	30.795
Sum driftsinntekter		143.275	120.914

Årsmelding 2019

<i>RESULTATREGNSKAP</i>	NOTE	2019	2018
Lønn		23.767	22.426
Pensjoner		2.537	3.115
Gevinst ved overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon			
Sosiale kostnader		5.175	5.239
Administrasjonskostnader		21.659	19.841
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	10	53.139	50.621
Ordinære avskrivninger		3.026	3.243
Nedskrivninger		-	-
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	12	3.026	3.243
Driftskostnader faste eiendommer		876	845
Andre driftskostnader		7.827	7.869
Sum andre driftskostnader	13	8.703	8.714
Sum driftskostnader		64.867	62.578
Tap på utlån		2.773	1.330
Tap på garantier m.v.		(200)	200
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	2.573	1.530
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		609	-
Gevinst/tap		(186)	3.264
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.	6	423	3.264
Resultat av ordinær drift før skatt		76.257	60.070
Skatt på ordinært resultat	14	16.496	10.281
Resultat for regnskapsåret		59.761	49.789
Til disposisjon		59.761	49.789
Overført til/fra sparebankens fond		19.811	16.505
Avsatt til utbytte		2.500	2.500
Overført til utjevningsfond		37.450	30.784
Sum overføringer og disponeringer	21	59.761	49.789

Årsmelding 2019

BALANSEREGNSKAP – EIENDELER

<i>Tall i tusen kroner</i>	Noter	2019	2018
Kontanter og fordringer på sentralbanker	15	76.018	76.604
Gjeldsbrev som kan refinansieres i sentralbanker		-	-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		95.549	150.041
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		-	5.250
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		95.549	155.291
Kasse-/drifts- og brukskreditter		287.692	279.659
Byggelån		68.497	56.391
Nedbetalingslån		4.408.277	3.996.734
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	4.764.466	4.332.784
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(10.070)	(7.895)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(27.400)	(27.400)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		4.726.996	4.297.489
Overtatte eiendeler		-	100
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		145.995	142.807
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		334.338	298.916
Sum sertifikater og obligasjoner	6	480.334	441.723
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		107.058	79.652
Andre verdipapirer		-	-
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	107.058	79.652
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		410	410
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	6, 16, 17	410	410
Eierinteresser i andre konsernselskaper		11.266	12.266
Sum eierinteresser i konsernselskaper	6, 16, 17	11.266	12.266
Maskiner, inventar og transportmidler		7.522	8.898
Bygninger og andre faste eiendommer		27.256	28.609
Sum varige driftsmidler	12	34.778	37.507
Andre eiendeler		8.770	9.169
Sum andre eiendeler		8.770	9.169
Opptjente ikke mottatte inntekter		10.471	10.084
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		4.630	1.181
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		810	810
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		3.820	371
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		15.101	11.265
SUM EIENDELER		5.556.280	5.121.476

Årsmelding 2019

BALANSEREGNSKAP – GJELD OG EGENKAPITAL

<i>Tall i tusen kroner</i>	Noter	2019	2018
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		60	105
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		150.000	175.000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	18	150.060	175.105
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		3.037.965	2.815.645
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		993.874	964.415
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	18	4.031.839	3.780.060
Obligasjonsgjeld		700.000	550.000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19	700.000	550.000
Annen gjeld		24.303	20.674
Sum annen gjeld	20	24.303	20.674
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		7.196	9.007
Pensjonsforpliktelser		68	363
Utsatt skatt	14	1.549	2.148
Individuelle avsetninger på garantiansvar	2	-	200
Gruppevise avsetninger på garantiansvar		-	-
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		2.503	2.503
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		4.120	5.213
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		35.000	35.000
Annen ansvarlig lånekapital		40.000	40.000
Sum ansvarlig lånekapital	19	75.000	75.000
SUM GJELD		4.992.518	4.615.060
Egenkapitalbevis		224.147	224.147
Sum innskutt egenkapital	21	224.147	224.147
Sparebankens fond	21	188.517	168.621
Utjevningsfond	21	151.098	113.648
Sum opptjent egenkapital		339.615	282.269
SUM EGENKAPITAL		563.762	506.416
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		5.556.280	5.121.476
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	22	60.903	70.909
Garantier til Eika Boligkreditt	22	13.606	12.414

Årsmelding 2019

Bø, den 25. februar 2020
I styret for Sparebanken DIN

Harald Flaten
Styreleiar

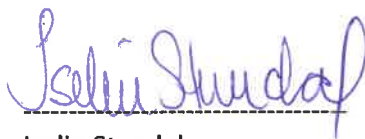
Aase Haukaas Gjerde
Nestleiar

Olav Berge
Styremedlem

Tor Arne Gustavsen
Styremedlem

Iselin Stundal
Styremedlem

Geir Halvor Haugen
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm.banksjef

Årsmelding 2019

Kontantstrømoppstilling 2019

Tall i hele 1000

	2019	2018
Tilført fra årets drift *)	48.968	36.660
Endring diverse gjeld	13.631	8.098
Endring diverse fordringer	<u>-2.710</u>	<u>7.080</u>
Likviditetsendring fra resultatregnskapet	59.889	51.838
Endring brutto utlån	-431.682	-52.330
Endring kortsiktige verdipapirer	-38.619	-72.832
Endring innskudd fra kunder	<u>251.779</u>	<u>142.713</u>
Netto likviditetsendring fra virksomhet	-158.633	69.389
-Investering i varige driftsmidler/immaterielle eiendeler	-297	-1.627
Salgssum varige driftsmidler	0	0
Endring i langsiktige verdipapirer	<u>-26.398</u>	<u>-34.198</u>
Likviditetsendring vedr. investeringer	-26.695	-35.825
Økning ansvarlig lånekapital	0	0
Innfrielse obligasjonslån	-200.000	-175.000
Opptak av nytt obligasjonslån	325.000	175.000
Opptak lån fra finansinstitusjoner	0	0
Innfridd lån fra finansinstitusjoner	<u>0</u>	<u>0</u>
Likviditetsendring fra finansiering	125.000	0
Endring likvider	-60.328	33.564
+ Likvidbeholdning 1/1	<u>231.895</u>	<u>198.331</u>
= Likvidbeholdning 31/12	171.567	231.895
Som består av :		
Kasse, DnB, Norges Bank	76.018	76.604
Lån andre finansinstitusjoner	<u>95.549</u>	<u>155.291</u>
Sum	<u>171.567</u>	<u>231.895</u>

***) Tilført fra årets drift**

	2019	2018
Årets resultat	59.761	49.789
Betalt skatt	-12.866	-8.598
Endring nedskrivning for tap	2.175	-2.995
Ordinære avskrivninger	3.026	3.243
Gevinst på verdipapirer	-628	-2.279
Gevinst på driftsmidler	0	0
Overført til utbytte	<u>-2.500</u>	<u>-2.500</u>
Sum tilført fra årets drift	<u>48.968</u>	<u>36.660</u>

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer tilført fra drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Noter til årsregnskapet

Regnskapsprinsipper

Generelt		side	20
Note 1	Risikostyring	side	24
Note 2	Kreditrisiko	side	28
Note 3	Kapitaldekning	side	32
Note 4	Likviditetsrisiko	side	34
Note 5	Renterisiko	side	35
Note 6	Markedsrisiko	side	35
Note 7	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	side	38
Note 8	Andre rentekostnader	side	38
Note 9	Provisjonsinntekter og provisjonskostnader	side	38
Note 10	Lønns- og administrasjonskostnader	side	39
Note 11	Lån og ytelser	side	39
Note 12	Varige driftsmidler	side	40
Note 13	Andre driftskostnader	side	40
Note 14	Skatt	side	40
Note 15	Kontanter og innskudd i Norges Bank	side	42
Note 16	Overtatte eiendeler	side	42
Note 17	Eierandeler i datterselskap	side	42
Note 18	Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder	side	43
Note 19	Gjeld opptatt ved utsendelse av «verdipapirer»	side	44
Note 20	Spesifikasjon av annen gjeld	side	44
Note 21	Egenkapital	side	44
Note 22	Garantiansvar	side	45
Note 23	Nøkkeltall	side	46
Erklæring fra styret og adm. banksjef		side	47
Revisors beretning		side	48

Årsmelding 2019

GENERELT

Bankens årsregnskap for 2019 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Utarbeidelse av konsernregnskap

Sparebanken DIN eier 100 % av datterselskapet Bøgata 69 AS og datterdatterselskapet Bøgata 77 AS, samt 100 % i datterselskapet Seljord Næringshage Eiendom AS og 42,85% av Eiendomsmegleren DIN Telemark AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap. Unnlatt konsolidering av Bøgata 69 A/S og Seljord Næringshage Eiendom AS begrunnes med at unnlattelsen ikke har betydning for å bedømme bankens stilling og resultat. Se note 18.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapskikk. Dette har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført på ordinær måte. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Finansskatt

Det ble innført finansskatt på lønnsgrunnlaget fra 2017. Finansskatt på lønnsgrunnlaget beregnes i prosent med utgangspunkt i grunnlaget for arbeidsgiveravgift for de finansskattepliktige virksomhetene. Skattesatsen er vedtatt til 5 prosent. Banken er finansskattepliktig.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene. Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Årsmelding 2019

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 1 dag etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt. Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 1 dag, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne med grunnlag i beregninger med basis i erfaringstall, konjunkturerendringer, bransjeanalyser og andre forhold. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Bankens fordeling sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken benytter finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Slike avtaler omfatter rentebytteavtaler. Bankens finansielle derivater er definert som sikringsforretninger og effekten av disse blir vurdert i sammenheng med den sikrede post. Banken benytter ikke slike forretninger til spekulativ handel, men bare som del av bankens sikringsstrategi. Alle bankens derivatavtaler dekker også kravene til regnskapsmessig sikring.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto.

Banken hadde ingen rentebytteavtaler i 2019.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje) og anleggspportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger beregnes virkelig verdi i prisingsmodell utarbeidet av Fondsmeglernes forening.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Disse vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære regnskapsmessige avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid fratrukket eventuell restverdi.

Årsmelding 2019

Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Inventar og innredning	20,0 %
Kontormaskiner	20,0 %
EDB-utstyr	30,0 %
Bygninger	2,0 - 4,0 %

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Banken følger Norsk Regnskapsstandard og IAS 19 for pensjonskostnader. Alle ansatte har innskuddsbasert tjenestepensjon. Det gjenstår tre ytelsesbaserte ordninger, hvorav to ble lukket i 2014 (se note 10).

Pensjonskostnaden for innskuddsbaserte pensjonsordninger tilsvarer løpende premie.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesbaserte ordninger blir beregnet av ekstern aktuar. Årlige estimatavvik pga. populasjonsmessige endringer og endringer i benyttede forutsetninger regnskapsførers direkte mot bankens egenkapital.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Betalbar skatt består av inntektsskatt og formueskatt. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.19.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet.

Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 1 – RISIKOSTYRING

Sparebanken DIN sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel II regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- pant i bankinnskudd
- pant i aksjer
- pant i registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- pant i fordringer og varelager
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskotokreditt.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken har definert 10 risikoklasser, klasse 1-3 som tilsvarer gammel lav risiko, klasse 4-7 som tilsvarer middels risiko, klasse 8-10 som tilsvarer gammel høy risiko. I tillegg klasse 11 som gjelder de misligholdte og klasse 12 som er de tapsutsatte engasjement.

Notebeskrivelse RKL

Banken har interne modeller for risikoklassifisering som beregner kundenes sannsynlighet for mislighold (probabilitet of default, PD) de kommende 12 måneder.

Alle kunder med kreditteksponering risikoklassifiseres. Risikoklassen oppdateres månedlig med interne og eksterne data for bedriftskunder. For privatkunder oppdateres risikoklassen manuelt med eksterne data. Risikoklassifiseringen benyttes i banken til beslutningsstøtte på enkeltkunder og til overvåkning og rapportering på porteføljenivå.

Årsmelding 2019

Banken deler inn engasjementene i ti risikoklasser med bakgrunn i kundens PD. I tillegg har banken risikoklasser for misligholdt og tapsutsatte engasjementer.

Tabellen under viser intervaller for de ulike risikoklassene:

Risikoklasse	PD nedre grense	PD øvre grense
1	0,00 %	0,10 %
2	0,10 %	0,25 %
3	0,25 %	0,50 %
4	0,50 %	0,75 %
5	0,75 %	1,25 %
6	1,25 %	2,00 %
7	2,00 %	3,00 %
8	3,00 %	5,00 %
9	5,00 %	8,00 %
10	8,00 %	100,00 %
11		Misligholdt
12		Tapsutsatt

Det arbeides med nye modeller for beregning av PD, som vil implementeres i løpet av 2020. Generelt vil de nye modellene ha flere parameter for vurdering. De er og kalibrert for å unngå uønskede store utslag av endringer av mindre betydelig alvorlighet.

Personmarkedet

Atferdsmodellen er utviklet spesielt for Eikabankene. Grunnlaget for modellen er alle kunder med kredittengasjement eller overtrekk i banken. Det er benyttet tre år med kundedata i modelleringsarbeidet. Modellen beregner sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av kommende 12 måneder.

Generisk modell: Den generiske modellen er AAA Soliditets generiske scorekort. Modellen er utviklet på grunnlag av kredittaktive norske personkunder. Dette scorekortet beregner sannsynlighet for at en kunde pådrar seg ny betalingsanmerkning i en periode på ett år fra forespørselstidspunktet. Den generiske modellen for personmarked består av 5 ulike delmodeller, hvor 4 modeller er fordelt på kundenes alder, i tillegg til en modell på kunder som allerede er i mislighold.

Makromodell: Modellens primære hensikt er å justere forventet nivå for mislighold for det kommende året basert på de forhold som ikke forklares direkte gjennom kjennetegn ved kunden. Dette kan være forhold som økt mislighold ut fra forventet renteøkning, arbeidsledighet og lignende.

Bedriftsmarked

Atferdsmodellen er utviklet spesielt for Eikabankene. Grunnlaget for modellen er alle bedriftskunder med kredittengasjement eller overtrekk i Eikabankene. Det er benyttet tre år med kundedata i modelleringsarbeidet. Denne modellen er felles for alle bedriftskunder. Modellen tar for seg blant annet mislighold i løpet av ett år fra forespørselstidspunkt.

Generisk modell: Den eksterne modellen er AAA Soliditets generiske scorekort. Det er utviklet på grunnlag av kredittaktive norske foretakskunder. Selve modellen er delt i tre underliggende modeller:

- Selskap med ubegrenset personlig ansvar (ANS, DA osv.)
- Selskap med begrenset personlig ansvar (AS osv.)
- Eiendomsselskap

Dette scorekortet beregner sannsynlighet for at en kunde pådrar seg ny betalingsanmerkning eller går konkurs i en periode på ett år fra forespørselstidspunktet.

Årsmelding 2019

Makromodell: Modellens primære hensikt er å justere forventet nivå for mislighold for det kommende året basert på de forhold som ikke forklares direkte gjennom kjennetegn ved kunden. Dette kan være forhold som økt mislighold ut fra forventet renteøkning, arbeidsledighet og lignende. Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kreditt håndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktsstruktur for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kredittrisiko består hovedsakelig av enkeltrisikoen mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kredittrisiko er i samsvar med bankens risikovilje. Det kan forventes at en eventuell nedgang i den norske økonomien i 2020 vil kunne forringe kvaliteten på utlånsporteføljen, og særlig innenfor næringslivskreditter. Modellen for gruppenedskrivning bygger på bransjeinndeling av kundene, offentlige tilgjengelige konkurssannsynligheter og forventet restverdi på objektene.

Konsentrasjonsrisiko

Eksponeringen er godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer, fylker og per kunde.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket av spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer, aksjeindekser eller råvarer. Rentepapirer, aksjederivater og råvaderivater er eksponert for denne risikoen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av SpareBank1 Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styret i banken. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen. Banken benytter følgende sikringsinstrumenter: Rentebytteavtaler (renteswapper) – avtaler om å bytte rentebetingelser, for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.

Formålet med bruk av rente- og valutainstrumenter er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger. Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko. Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31. desember 2019. Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter. Likviditetssituasjonen betraktes som god.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Strategisk risiko

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Omdømmerisiko

Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2019 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er så foretatt en systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har ivaretatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instruksjoner og det rammeverk som er etablert i bankens systemer.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter i 2019 som ikke er opplyst i regnskapet.

Overgang til IFRS fra 2020

Fra 2020 vil banken utarbeide første årsregnskap avlagt i samsvar med IFRS som fastsatt av EU i tråd med § 1-4, 1. ledd b) i forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Banken har valgt ikke å omarbeide sammenligningstall iht. forskriftens § 9-2.

Bankes regnskapsprinsipper iht. IFRS og IFRS åpningsbalanse pr. 1. januar 2020, som er bankens overgangsdato for konvertering til IFRS, vil bli presentert i regnskapet for 1. kvartal 2020.

Årsmelding 2019

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

2019	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	3.686.449	171.451	15.338	2.500	3.870.738
Utlandet	-	-	-	-	-
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	125.142	10.210	426	2.300	133.478
Industriproduksjon	107.954	22.182	759	2.000	128.895
Bygg og anlegg	173.205	24.845	38.462	-	236.513
Varehandel, hotell/restaurant	86.503	11.470	8.166	-	106.138
Transport, lagring	45.271	2.106	4.529	-	51.905
Finans, eiendom, tjenester	425.982	8.411	4.316	-	438.708
Sosial og privat tjenesteyting	113.960	10.388	2.514	3.270	123.593
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-
Sum	4.764.466	261.063	74.509	10.070	5.089.967

2018	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	3.351.511	149.696	14.136	3.725	3.511.617
Utlandet	-	-	-	-	-
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	108.739	10.329	426	-	119.494
Industriproduksjon	106.177	21.568	7.259	-	135.004
Bygg og anlegg	129.591	14.447	43.234	700	186.571
Varehandel, hotell/restaurant	67.863	14.482	8.664	200	90.809
Transport, lagring	45.089	2.553	4.457	-	52.098
Finans, eiendom, tjenester	409.101	6.128	4.532	-	419.761
Sosial og privat tjenesteyting	114.713	12.397	617	3.270	124.456
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-
Sum	4.332.784	231.598	83.323	7.895	4.639.810

Banken har definert 10 risikoklasser, klasse 1-3 som tilsvarer lav risiko, klasse 4-7 som tilsvarer middels risiko, klasse 8-10 som tilsvarer høy risiko. I tillegg klasse 11 som gjelder de misligholdte og klasse 12 som er de tapsutsatte engasjement.

RISIKOKLASSIFISERING

Personmarkedet

2019	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	2.985.376	160.893	1.732	-
Middels risiko, klasse 4-7	451.254	7.619	-	-
Høy risiko, klasse 8-10	231.829	3.092	-	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	15.451	-	-	4.800
Ikke klassifisert	2.539	-	-	-
Totalt	3.686.449	171.604	1.732	4.800

2018	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	2.720.752	148.683	1.554	-
Middels risiko, klasse 4-7	434.171	1.013	168	-
Høy risiko, klasse 8-10	188.925	-	-	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	4.992	-	-	3.725
Ikke klassifisert	2.671	-	12.414	-
Totalt	3.351.511	149.696	14.136	3.725

Årsmelding 2019

RISIKOKLASSIFISERING

Bedriftsmarkedet

2019

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	353.276	49.267	23.002	-
Middels risiko, klasse 4-7	550.250	77.243	30.180	-
Høy risiko, klasse 8-10	154.591	19.277	3.253	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	19.881	1.497	1.235	5.270
Ikke klassifisert	13	13	-	-
Totalt	1.078.011	147.297	57.670	5.270

2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	341.797	24.497	11.935	-
Middels risiko, klasse 4-7	519.957	47.247	52.020	-
Høy risiko, klasse 8-10	106.144	9.808	4.972	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	13.370	-	260	4.170
Ikke klassifisert	4	350	-	-
Totalt	981.272	81.902	69.187	4.170

UTLÅN

	2019		2018	
	Beløp	Prosent	Beløp	Prosent
Jordbruk, skogbruk, fiske	125.142	2,6 %	108.739	2,5 %
Industriproduksjon	107.954	2,3 %	106.177	2,5 %
Bygg og anlegg	173.205	3,7 %	129.591	3,0 %
Varehandel, hotell/restaurant	86.503	1,8 %	67.863	1,6 %
Transport, lagring	45.271	1,0 %	45.089	1,0 %
Finans, eiendom, tjenester	425.982	9,0 %	409.101	9,5 %
Sosial og privat tjenesteyting	113.960	2,4 %	114.713	2,7 %
Offentlig forvaltning	-	0,0 %	-	0,0 %
Sum næring	1.078.016	22,8 %	981.273	22,8 %
Personkunder	3.686.449	78,0 %	3.351.511	78,0 %
Brutto utlån	4.764.466		4.332.784	
Individuelle nedskrivninger	-10.070	-0,2 %	-7.895	-0,2 %
Gruppenedskrivninger	-27.400	-0,6 %	-27.400	-0,6 %
Netto utlån til kunder	4.726.996	100,0 %	4.297.489	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	1.064.635		1.166.425	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	5.791.631		5.463.914	

Utlån fordelt geografisk	2019		2018	
	Beløp	Prosent	Beløp	Prosent
Bø	1.095.587	23,0 %	1.087.668	25,1 %
Sauherad	327.269	6,9 %	293.017	6,8 %
Seljord	828.378	17,4 %	795.529	18,4 %
Kviteseid	288.556	6,1 %	241.635	5,6 %
Tokke/Vinje	663.269	13,9 %	560.584	12,9 %
Skien	269.448	5,7 %	225.254	5,2 %
Resten av Telemark	491.017	10,3 %	419.421	9,7 %
Oslo	277.355	5,8 %	243.003	5,6 %
Øvrige	523.586	11,0 %	466.672	10,8 %
Brutto utlån	4.764.466	100,0 %	4.332.784	100,0 %

Årsmelding 2019

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhetstilsetninger for forfalte lån
2019							
Personmarked	50.400	8.043	3.534	13.969	4.261	80.207	-
Bedriftsmarked	2.388	3.388	33	220	-	6.029	-
Sum	52.788	11.431	3.567	14.189	4.261	86.236	-

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhetstilsetninger for forfalte lån
2018							
Personmarked	110.102	12.418	479	764	3.218	126.981	-
Bedriftsmarked	807	2.046	-	888	142	3.883	-
Sum	110.909	14.464	479	1.652	3.360	130.864	-

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvise vurderinger av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 1 dag etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket som avtalt.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 1 dag, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

MISLIGHOLD	2019	2018	2017	2016	2015
Misligholdte lån					
Misligholdte lån i alt	24.260	13.241	18.948	37.264	33.111
Individuelle nedskrivninger	-4.300	-4.375	-2.280	-6.690	-6.595
Netto misligholdte lån i alt	19.960	8.866	16.668	30.574	26.516

Årsmelding 2019

Fordeling av misligholdte lån	2019	2018	2017
Personmarked	23.596	11.318	15.036
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-
Industriproduksjon	-	-	-
Bygg og anlegg	-	1.035	1.740
Varehandel, hotell/restaurant	383	400	301
Transport, lagring	-	-	-
Finans, eiendom, tjenester	-	432	1.871
Sosial og privat tjenesteyting	281	56	-
Offentlig forvaltning	-	-	-
Misligholdte lån i alt	24.260	13.241	18.948

Tapsutsatte lån	2019	2018	2017	2016	2015
Øvrige tapsutsatte lån i alt	10.273	4.923	13.562	19.409	20.179
Individuelle nedskrivninger	-5.770	-3.520	-8.560	-11.605	-12.570
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	4.503	1.403	5.002	7.804	7.609

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2019	2018	2017
Personmarked	604	476	652
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-
Industriproduksjon	5.234	-	-
Bygg og anlegg	-	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	-	-	-
Transport, lagring	-	-	-
Finans, eiendom, tjenester	-	-	7.690
Sosial og privat tjenesteyting	4.435	4.447	5.220
Offentlig forvaltning	-	-	-
Tapsutsatte lån i alt	10.273	4.923	13.562

Individuelle nedskrivninger på utlån	2019	2018
Individuelle nedskrivninger 01.01.	7.895	10.890
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-1.155	-
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	-	-3.700
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	-	1.300
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	4.380	405
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-1.050	-1.000
Individuelle nedskrivninger 31.12.	10.070	7.895

Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2019	2018
Personmarked	2.500	3.725
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	2.300	-
Industriproduksjon	2.000	-
Bygg og anlegg	-	500
Varehandel, hotell/restaurant	-	100
Transport, lagring	-	-
Finans, eiendom, tjenester	-	300
Sosial og privat tjenesteyting	3.270	3.270
Offentlig forvaltning	-	-
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	10.070	7.895

Årsmelding 2019

	2019	2018
Nedskrivninger på grupper av utlån		
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	27.400	27.400
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-	-
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	27.400	27.400

	2019	2018
Tapskostnader utlån/garantier		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	2.175	-2.995
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-200	200
Periodens endring i gruppeavsetninger	-	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	1.167	3.997
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	-	452
	294	-
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-863	-124
Periodens tapskostnader	2.573	1.530

Metoder for å fastsette virkelig verdi på utlån

Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kreditt-påslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balansført verdi av lån med flytende rentebetingelser ansees derfor som beste estimat på virkelig verdi. Beregning av virkelig verdi for utlån med fast rente, er foretatt for sammenligningsformål gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Forskjellen mellom bokført verdi og beregnet virkelig verdi er vurdert som uvesentlig, og utlån med fast rente er derfor balansført til amortisert kost.

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet. Renter på lån som er nedskrevet er for 2019 resultatført med 0,4 mill. kroner.

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

Kapitaldekning	2019	2018
Innbetalt aksjekapital/egenkapital/beviskapital	224.147	224.147
Overkursfond	-	-
Sparebankens fond	188.517	168.621
Gavefond	-	-
Utjevningsfond	151.098	113.648
Sum egenkapital	563.762	506.416
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	-810	-810
Fradrag for immaterielle eiendeler	-	-
Utsatt skatt	203	203
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-50.221	-28.970
Sum ren kjernekapital	512.933	476.839
Fondsobligasjoner	35.000	35.000
Fradrag for overgangsregler for fondsobligasjoner	-	-
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-	-
Sum kjernekapital	547.933	511.839
Ansvarlig lånekapital	40.000	40.000
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-	-
Sum tilleggskapital	40.000	40.000
Netto ansvarlig kapital	587.933	551.839

Årsmelding 2019

NOTE 3 – KAPITALDEKNING, forts.

	2019	2018
Eksponeeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater	-	-
Lokal regional myndighet	20.210	19.600
Offentlig eide foretak	-	-
Institusjoner	23.652	18.265
Foretak	269.728	293.903
Massemarked	-	-
Pantsikkerhet eiendom	1.843.229	1.790.129
Forfalte engasjementer	20.641	9.397
Høyrisiko engasjementer	1.179	716
Obligasjoner med fortrinnsrett	18.927	20.901
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	18.011	29.986
Andeler i verdipapirfond	-	-
Egenkapitalposisjoner	140.863	116.115
Øvrige engasjementer	218.390	213.214
CVA-tillegg	-	-
Ansvarlig kapital i andre finansinst.	-50.221	-28.970
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2.524.607	2.483.256
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	238.005	206.479
Sum beregningsgrunnlag	2.762.613	2.689.735
Kapitaldekning i %	21,28 %	20,52 %
Kjernekapitaldekning	19,83 %	19,03 %
Ren kjernekapitaldekning i %	18,57 %	17,73 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	9,68 %	9,78 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50 %)	69.065	67.243
Motsyklisk buffer (2% i 2018 og 2,50% i 2019)	69.065	53.795
Systemrisikobuffer (3,00 %)	82.878	80.692
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	221.009	201.730
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	124.318	121.038
Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	167.607	154.070

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 2,14 % i Eika Gruppen AS og på 1,41 % i Eika Boligkreditt AS.

	2019	2018
Ren kjernekapital	565.862	509.593
Kjernekapital	611.114	553.916
Ansvarlig kapital	664.022	603.462
Beregningsgrunnlag	3.316.205	3.109.256
Kapitaldekning i %	20,02 %	19,41 %
Kjernekapitaldekning	18,43 %	17,82 %
Ren kjernekapitaldekning i %	17,06 %	16,39 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	8,38 %	8,58 %

Årsmelding 2019

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	76.018	76.018
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	95.549	95.549
Utlån til kunder	27.758	59.391	322.027	717.569	3.637.720	-37.470	4.726.995
Obligasjoner/sertifik.	-	-	15.000	465.334	-	-	480.334
Aksjer	-	-	-	-	-	118.734	118.734
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	58.649	58.649
Sum eiendeler	27.758	59.391	337.027	1.182.903	3.637.720	311.480	5.556.279

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	150.060	150.060
Innskudd fra kunder	-	-	-	-	-	4.031.839	4.031.839
Obligasjonsgjeld	-	-	175.000	525.000	-	-	700.000
Fondsobligasjoner	-	-	-	35.000	-	-	35.000
Ansvarlig lån	-	-	-	40.000	-	-	40.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	35.619	35.619
Egenkapital	-	-	-	-	-	563.762	563.762
Sum gjeld og egenkapital	-	-	175.000	600.000	-	4.781.280	5.556.280

Restløpetid for hovedpostene i balansen

Størsteparten av bankens innskudd kan i praksis disponeres på kort varsel. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer.

I tabellen nedenfor er kasse-/driftskreditt tatt med under kolonne 3-12 mnd.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt.

Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kredittinstitusjoner.

Banken vil benytte muligheten til å skaffe langsiktig kapital via obligasjonslån og /eller finansinstitusjoner, eller overføre deler av utlånsporteføljen til Eika Boligkreditt AS.

Banken har trekkrettigheter på 160 millioner i DNB pr 31.12.2019.

Årsmelding 2019

NOTE 5 – RENTERISIKO

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	76.018	76.018
Utl./forodr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	95.549	95.549
Utlån til kunder	-	-	-	-	-	4.726.996	4.726.996
Obligasjoner/sertifik.	131.158	336.176	-	13.000	-	-	480.334
Aksjer	-	-	-	-	-	118.734	118.734
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	58.649	58.649
Sum eiendeler	131.158	336.176	-	13.000	-	5.075.946	5.556.280

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	150.060	150.060
Innskudd fra kunder	-	-	-	-	-	4.031.839	4.031.839
Obligasjonsgjeld	100.000	600.000	-	-	-	-	700.000
Fondsobligasjoner	-	35.000	-	-	-	-	35.000
Ansvarlig lån	-	40.000	-	-	-	-	40.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	35.619	35.619
Egenkapital	-	-	-	-	-	563.762	563.762
Sum gjeld og egenkapital	100.000	675.000	-	-	-	4.781.280	5.556.280

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding.

Banken har lav renterisiko på sine utlån, da mer enn 99 % av lånene i egne bøker hadde flytende rente ved årets utgang. Banken hadde ingen fastrenteinnskudd ved utgangen av året. Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten er lav. Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Banken har ingen derivater pr. 31.12.2019

Beløp på kontrakt tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalen, og som er grunnlag for beregning av rente og avkastning. Rentebytteavtalene medfører en avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode. Det foreligger ingen avtaler om motregning av rentebytteavtaler.

Årsmelding 2019

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Utstedt av det offentlige				
Lokale og regionale myndigheter	-	-	-	-
Børsnoterte	101.000	101.082	100.995	101.001
Ikke børsnoterte	45.000	45.000	45.000	45.202
Sum utstedt av det offentlige	146.000	146.082	145.995	146.203
Utstedt av andre				
Institusjoner				
Børsnoterte	5.000	5.000	4.962	4.962
Ikke børsnoterte	138.000	140.852	140.565	140.634
Offentlig eide foretak				
Børsnoterte	-	-	-	-
Ikke børsnoterte	-	-	-	-
Foretak				
Børsnoterte	-	-	-	-
Ikke børsnoterte	-	-	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	153.000	153.881	153.755	153.776
Ikke børsnoterte	35.000	35.720	35.057	35.192
Sum utstedt av andre	331.000	335.453	334.339	334.563
Sum sertifikater og obligasjoner	477.000	481.535	480.334	480.766

Omløp	Org.nr	Navn	Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Børsnotert						
	910.747.711	Orkla ASA	1.000	216	216	267
	937.888.937	Sparebanken Øst	3.000	660	164	164
Sum børsnotert			4.000	876	380	431
Ikke børsnotert						
	200.340.310	RomReal Inv EUR	71.400	35	35	166
	991.669.884	North Bridge Oppourtunity AS	5.532	113	-	-
	814.632.342	Klepp Sparebank	500	55	55	77
Sum ikke børsnotert			77.432	203	90	242
Sum omløpsaksjer			81.432	1.079	469	673

Årsmelding 2019

Anlegg		Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Børsnotert					
Sum børsnoterte		-	-	-	-
Ikke børsnotert					
937.894.805	Kvinesdal Spareb	13.495	1.350	1.228	1.215
937.891.334	Sparebank 1 Telemark	877	100	100	114
885.621.252	Eika BoligKredit	17.326.456	72.649	72.649	72.097
	SDC AF 1993 H. A	3.205	1.457	1.457	1.636
992.073.861	North Bridge Nordic Property II	10.765	550	54	54
916.148.690	Spama AS	310	31	31	348
980.112.470	Bøgata AS	10.050	10.266	10.266	21.500
880.520.962	Lifjeil Vinterland AS	70	10	10	10
984.365.772	Norsk Bane AS	75	87	87	87
924.099.658	Vest Telemark BI	270	27	27	27
924.099.658	Telemark Bilruiter AS	1.131	4.074	4.074	12.925
912.293.165	BTV-INVEST	400	480	338	338
990.269.637	Aktiv Eiendomsmegling AS	90	410	410	410
992.785.314	Telespinn AS	15	15	15	15
979.391.285	Eiendomskreditt AS	4.617	484	484	562
918.272.488	Eika Feeder AS	780	797	697	780
913.867.661	Seljord Næringshage Eiendom AS	100	1.000	1.000	1.000
929.212.207	Vest Telemark Næringsbygg AS	185	120	120	120
921.859.708	Eika VBB AS	2.110	6.543	6.543	8.350
923.665.617	LB Samarbeidet AS	1.000	100	100	100
979.319.568	Eika Gruppen	517.799	18.576	18.576	76.375
Sum ikke børsnoterte		17.893.800	119.125	118.265	198.062
Sum anleggsaksjer		17.893.800	119.125	118.265	198.062
Sum verdipapirer med variabel avkastning		17.976.232	120.204	118.734	198.736
Endringer i 2019					
				Anleggsaksjer	
Inngående balanse					91.868
Tilgang 2019					28.687
Avgang 2019					-2.613
Gevinst/tap ved salg					423
Nedskrivning					-100
Utgående balanse					118.265
Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer					
				2019	2018
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner				876	17
Kurstap ved omsetning av obligasjoner				-802	-776
Kursregulering obligasjoner				103	-215
Netto gevinst/-tap obligasjoner				177	-974
Kursgevinst ved oms. av aksjer og andeler				-	-
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler				-	-
Kursregulering aksjer og andeler				9	-11
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler				9	-11
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta				639	598
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer				824	-387
Gevinst/tap og nedskrivning på verdipapirer klassifisert som anleggsmidler					
				2019	2018
Nedskrivning/reversering av nedskrivning				-	-
Tap ved omsetning av aksjer				-	-
Gevinst ved tildeling av aksjer - VN Norge AS				-	-
Gevinst ved tildeling av aksjer og fusjon - VBB AS				-	3.253
Gevinst ved omsetning av aksjer - andre				423	10
Netto gevinst/tap på aksjer klassifisert som anleggsmidler				423	3.264

Årsmelding 2019

Aksjene handles ikke aktivt i markedet. Banken har allikevel vurdert at verdiene kan forsvares. Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verddivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje og ikke handelsportefølje) og anleggspportefølje verddivurderes etter forskjellige regler og hver for seg.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Disse vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris.

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM.

NOTE 7 – RENTER OG LIGNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	2019	2018
Ansvarlig lånekapital	1101	1347
Fondsobligasjoner	2.218	2.027
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånekapital	3.319	3.374

NOTE 8 – ANDRE RENTEKOSTNADER

	2019	2018
Avgift til Sikringsfondet	2.944	2.518
Andre rentekostnader	8	10
Sum andre rentekostnader	2.951	2.528

Sparebankloven pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondets formål er å sikre at norske banker til enhver tid kan oppfylle sine forpliktelser. Bankenes sikringsfond plikter å dekke tap inntil 2 mill. kr som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes sikringsfond. Bankene har ikke stillet garanti overfor Bankenes sikringsfond i 2018 og 2019. Det er blitt betalt avgift i 2019. Det skal og betales avgift for 2020.

NOTE 9 – PROVISJONSINTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

	2019	2018
Provisjonsinntekter		
Garantiprovisjon	1.204	1.215
Formidlingsprovisjon	20	31
Betalingsformidling	10.173	9.001
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.674	1.529
Provisjon Eika Boligkreditt	7.308	5.943
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	5.952	5.836
Andre provisjons- og gebyrinntekter	3.348	2.139
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	29.679	25.694
Provisjonskostnader		
Transaksjonsavgifter og lignende	4.205	4.188
Betalingsformidling, interbankgebyrer	185	154
Andre provisjonskostnader	194	252
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	4.584	4.594

Årsmelding 2019

NOTE 10 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2019	2018
Lønn til ansatte	23.177	21.822
Honorar til styre og tillitsmenn	590	604
Pensjoner	2.537	3.115
Arbeidsgiveravgift	4.629	4.817
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	546	422
EDB-kostnader	18.214	16.566
Markedsføring	1.304	857
Reiser, opplæring etc	488	511
Rekvisita	174	127
Honorarer eksterne tjenester	516	807
Telefon, porto	963	972
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	53.138	50.621
Antall ansatte pr 31.12.	36,0	41,0
Antall årsverk pr 31.12.	33,3	37,2

NOTE 11 – LÅN OG YTELSER

	Lønn og honorarer	Pensjons-ordning	Annen godtgjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Adm. banksjef Ben Roger Elvenes	1.796.936	730.857	297.617	2.825.410	2.478.000
Ledergruppa (S. Soterud, T. Strømme, K.M. Skaalen, B. Homdrum)	2.763.104	212.084	213.228	3.188.416	12.879.000
Sum ledende ansatte	4.560.040	942.941	510.845	6.013.826	15.357.000
Styre					
Leder, Harald Flaten	161.000	-	8.653	169.653	-
Aase H. Gjerde	87.000	-	956	87.956	-
Olav Berge	64.000	-	-	64.000	-
Vidar Top	10.667	-	661	11.328	-
Tor Arne Gustavsen	64.000	-	-	64.000	-
Iselin Børsheim Stundal	49.333	-	-	49.333	-
Hanne Sommerfelt	15.000	-	-	15.000	-
Geir Halvor Haugen	64.000	-	-	64.000	2.706.690
Ingrid Sudbø Tveito	3.000	-	-	3.000	2.500.000
Samlede ytelser og lån til styret	518.000	-	10.270	528.270	5.206.690
Generalforsamlingen					
Leder, Hans Bakke	21.200	-	-	21.200	1.670.000
Nestleder, Olav Moen	8.000	-	-	8.000	-
Øvrige medlemmer	42.900	-	-	42.900	3.268.318
Samlede ytelser og lån til generalforsamlingen	72.100	-	-	72.100	4.938.318

Det er etterbetalt pensjon for adm.banksjef Ben Roger Elvenes.

Banken har mottatt kompensasjon for arbeid adm.banksjef Ben Roger Elvenes har utført for LokalbankAlliansen på 800.000 kr.

Geir Halvor Haugen er ansattrepresentant og mottar lønn i tillegg til styrehonoraret.

Leder Harald Flaten har hatt noe konsulentbistand utover styrehonoraret som inngår i oppgitt honorar. Dette beløper seg til kr. 60 000,-

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente. Differansen, kr 744.616 for 2019, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er nettoført i regnskapet. Lån til banksjef følger generelle vilkår for øvrige ansatte. Lånene er sikret med pant innenfor forsvarlig verdigrunnlag. Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier.

Årsmelding 2019

NOTE 12 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Driftsmidler	Bygninger	Tomt	Sum
Kostpris 01.01.2019	24.503	34.767	1.409	60.679
Tilgang	297	-	-	297
Avgang	-	-	-	-
Kostpris 31.12.2019	24.800	34.767	1.409	60.976
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2019	-	-	-	-
Tilbakeførte avskrivninger på utrangerte driftsmidler	-	-	-	-
Ordinære avskrivninger	1.672	1.354	-	3.026
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2019	17.278	8.920	-	26.198
Bokført verdi 31.12.2019	7.522	25.847	1.409	34.778

Fast eiendom	Eiendomstype	Areal m ²	Herav utleid	Balansført
			areale m ²	verdi 31.12
	Hytter	150	150	1.257
	Bankbygg	2.200	482	24.590
	Tomt			1.409
Sum				27.256

NOTE 13 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2019	2018
Andre driftskostnader		
Driftskostnader fast eiendom	876	845
Honorar ekstern revisor	1.062	674
Leie av lokaler	2.080	2.030
Andre kostnader leide lokaler	1.252	1.483
Maskiner, inventar og transportmidler	481	601
Eksterne tjenester	-	-
Forsikringer	272	273
Kostnader Eika Gruppen AS	374	750
Ordinære tap	54	21
Andre driftskostnader	2.252	2.038
Sum andre driftskostnader	8.703	8.714

Spesifikasjon av revisjonshonorar:

	2019	2018
Lovpålagt revisjon	325	323
Attestasjon	87	75
Skatterådgivning	179	105
Andre tjenester utenfor revisjon	299	104
Sum revisjonshonorar inkl. mva	890	607

Det er også fakturert akonto for revisjon av årsavslutningen for 2019 i 2020.

NOTE 14 – SKATT

Årets skattekostnad i resultatregnskapet består av betalbar skatt på årets inntekt justert med for lite/for mye avsatt tidligere år, samt endring i utsatt skattefordel og utsatt skatt. Betalbar skatt i balansen består av skatt på alminnelig inntekt og skatt på formue. Utsatt skatt/skattefordel i balansen består av skatt på netto skatteøkende/skatte reduserende forskjeller pr 31.12.

Årsmelding 2019

	2019	2018	
Beregning av betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad	76.257	60.070	
Permanente forskjeller	-12.007	-10.846	
Endring midlertidige forskjeller	2.569	663	
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	66.819	49.887	
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	16.705	12.472	
Skattekostnad	2019	2018	
Betalbar inntektsskatt for året	16.705	12.472	
Endring utsatt skatt	-598	-305	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-49	-25	
Refundert formuesskatt fra tidligere år	-	-2.268	
Formuesskatt	438	443	
Endring i utsatt skatt ført mot EK	-	-36	
Sum skattekostnad	16.496	10.281	
Betalbar skatt fremkommer som følger:			
Formuesskatt	438	443	
Inntektsskatt	16.705	12.472	
Sum betalbar skatt	17.143	12.915	
Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2019	2018
Varige driftsmidler	-640	3.669	4.309
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	-1.325	6.884	8.209
Gevinst og tapskonto	95	-381	-476
Obligasjoner og andre verdipapirer	-522	-3.974	-3.452
Grunnlag utsatt skatt+ /utsatt skattefordel-	-2.392	6.198	8.590
Bokført utsatt skattefordel (-) /utsatt skatt (+)	-599	1.549	2.148
Endring i skattesats			
Sum bokført utsatt skatt		1.549	2.148
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats		2019	
25% skatt av resultat før skatt		19.064	
25% skatt av permanente forskjeller		-3.002	
25 % av endring midlertidige forskjeller		642	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år		-49	
Formuesskatt		438	
Endring utsatt skatt ført mot EK			
Endring utsatt skatt		-598	
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap		16.496	

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført.

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Betalbar skatt består av inntektsskatt og formuesskatt. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Årsmelding 2019

NOTE 15 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2019	2018
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	7.624	8.289
Kontanter i utenlandske valutasorter	181	747
Innskudd i Norges Bank	68.214	67.568
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	76.019	76.604

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med andre norske finansinstitusjoner og Norsk Kontanthåndtering. Sparebanken DIN har ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta. Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.19.

NOTE 16 – OVERTATTE EIENDELER

Banken har ikke overtatte eiendeler i balansen pr.31.12.2019

NOTE 17 – EIERANDELER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Selskapets navn		Selskaps- kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK 2019	Resultat 2019	Bokført Verdi
Bøgata 69 AS	Bø	10.050.000	10.050	100 %	12.580.641	280.597	10.266.000
Seljord Næringshage Eigedom AS	Seljord	1.000.000	200	100 %	901.236	-17.344	1.000.000
Tilknyttet selskap							
Eiendomsmegleren Din Telemark AS	Bø	500.000	90	43 %	4.281.334	591.763	410.000

Mellomværende med tilknyttede selskaper og datterselskaper

	2019	2018
Bøgata 69 AS		
Innskudd fra datterselskap	581.067	289.045
Utlån til datterselskap	9.277.226	10.210.834
Renter til datterselskap	1.335	415
Renter fra datterselskap	317.391	106.324
Eiendomsmegleren DIN Telemark AS		
Innskudd fra tilknyttet selskap	17.887.216	25.646.789
– Herav klientkonto	14.785.369	21.592.319
Utlån til tilknyttet selskap	-	-
Renter til tilknyttet selskap	51.545	75.377
Renter fra tilknyttet selskap	-	711
Seljord Næringshage Eigedom AS		
Innskudd fra datterselskap	-	-
Utlån til datterselskap	-	-
Renter til datterselskap	2.290	2.316
Renter fra datterselskap	-	-

Årsmelding 2019

NOTE 18 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

	2019	2018
	Beløp	Beløp
Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.		
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	60	105
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	150.000	175.000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	150.060	175.105
Innskudd fra og gjeld til kunder		
Uten avtalt løpetid	3.037.965	2.815.645
Med avtalt løpetid	993.874	964.415
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	4.031.839	3.780.060

	2019		2018	
	Beløp	Prosent	Beløp	Prosent
Innskudd fra kunder				
Lønnstakere og lignende	2.670.443	66,2 %	2.521.508	66,7 %
Utllandet	-	0,0 %	-	0,0 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	89.183	2,2 %	74.432	2,0 %
Industriproduksjon	55.503	1,4 %	46.869	1,2 %
Bygg og anlegg	153.242	3,8 %	137.541	3,6 %
Varehandel, hotell/restaurant	98.256	2,4 %	105.169	2,8 %
Transport, lagring	58.980	1,5 %	56.728	1,5 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	418.155	10,4 %	364.408	9,6 %
Sosial og privat tjenesteyting	275.083	6,8 %	252.023	6,7 %
Offentlig forvaltning	212.993	5,3 %	221.381	5,9 %
Sum innskudd	4.031.839	100,00 %	3.780.060	100,00 %

	2019		2018	
	Beløp	Prosent	Beløp	Prosent
Innskudd				
Bø	1.183.801	29,4 %	1.169.520	30,9 %
Sauherad	218.343	5,4 %	202.591	5,4 %
Seljord	942.533	23,4 %	855.352	22,6 %
Kviteseid	188.595	4,7 %	170.911	4,5 %
Tokke/Vinje	441.857	11,0 %	407.127	10,8 %
Skien	116.596	2,9 %	201.011	5,3 %
Resten av Telemark	245.624	6,1 %	212.408	5,6 %
Oslo	227.663	5,6 %	223.891	5,9 %
Øvrige	466.826	11,6 %	337.250	8,9 %
Sum innskudd	4.031.839	100,00 %	3.780.060	100,00 %

Årsmelding 2019

NOTE 19 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV OBLIGASJONER INKL. ANS. LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER

Utestående pr 31.12.2019	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Amortisering	Nominell rente
Lånetype/ISIN						
Sertifikatslån						
Obligasjonslån						
NO0010767585	15.06.2016	15.06.2020	75.000	75.000		3,00 %
NO0010774904	22.09.2016	22.09.2020	100.000	100.000		2,87 %
NO0010778509	11.11.2016	10.09.2021	75.000	75.000		2,99 %
NO0010791528	27.04.2017	27.04.2022	100.000	100.000		2,75 %
NO0010825276	12.06.2018	12.06.2023	100.000	100.000		2,63 %
NO0010861354	02.09.2019	02.09.2024	100.000	100.000		2,54 %
NO0010864044	19.09.2019	19.09.2022	150.000	150.000		2,31 %
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			700.000	700.000		
Fondsobligasjon						
NO0010781263	22.12.2016	22.12.2021	35.000	35.000		6,62 %
			35.000	35.000		
Ansvarlig lån						
NO0010809957	08.11.2017	08.11.2027	40.000	40.000		3,83 %
			40.000	40.000		

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

Sparebanken DIN tok opp en fondsobligasjon pål. 35 mill. 22. desember 2016. Lånet er tatt opp i norske kroner. Løpetiden er 5 år. Lånet er bokført til nominell verdi med fradrag av periodisert underkurs. Lånet kan innfris helt eller delvis til pari kurs dato 22.12.2021. Renten er flytende og betales etterskuddsvis hvert kvartal på rentereguleringsdato, rentesatsen består av referanserente (3 mndr NIBOR) og en margin som fram til dato 22.12.2021 utgjør 475 punkter.

NOTE 20 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2019	2018
Annen gjeld		
Bankremitter	62	494
Betalingsformidling	5.063	5.056
Skyldige offentlige avgifter	75	9
Betalbar skatt	17.143	12.915
Skattetrekk	-	-
Leverandørgjeld	553	670
Annen gjeld ellers	1.407	1.530
Sum annen gjeld	24.303	20.674

NOTE 21 – EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2019	224.147	168.621	-	113.648	506.416
Utbetalte gaver	-	-	-	-	-
Endring i estimatavvik pensjoner direkte mot egenkapitalen	-	85	-	-	85
Årsoppgjørdisposisjoner	-	19.811	-	37.450	57.261
Egenkapital 31.12.2019	224.147	188.517	-	151.098	563.762

Årsmelding 2019

	2019	2018
Overført fra Gavefond	-	-
Overført til Utjevningsfond	37.450	30.784
Overført til Sparebankens fond	19.811	16.505
Overført til utbytte	2.500	2.500
Sum	59.761	49.789

Sparebankstiftinga Bø har 1.389.712 egenkapitalbevis tilsvarende 62% av eierandelskapitalen og Sparebankstiftinga Seljord har 851.758 egenkapitalbevis som tilsvarer 38% av eierandelskapitalen. Pålydende er kr. 100 som er tilsvarende bokført verdi.

NOTE 22 – GARANTIANSVAR

	2019	2018
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	8.082	15.509
Kontraktsgarantier	42.401	10.252
Andre garantier	10.420	45.148
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	60.903	70.909
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	13.606	12.414
Sum garantiansvar	74.509	83.323

Garanti til Bankenes Sikringsfond

	2019	2018
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	2.960	750
Tapsgaranti	10.646	11.664
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	13.606	12.414

	2019		2018	
	Beløp	%	Beløp	%
Garantier fordelt geografisk				
Bø	5.705	7,7 %	17.408	20,9 %
Sauherad	13.208	17,7 %	17.967	21,6 %
Seljord	26.677	35,8 %	26.313	31,6 %
Kviteseid	5.623	7,5 %	6.200	7,4 %
Tokke/Vinje	2.821	3,8 %	8.682	10,4 %
Skien	150	0,2 %	150	0,2 %
Resten av Telemark	4.699	6,3 %	5.449	6,5 %
Oslo	14.713	19,7 %	241	0,3 %
Øvrige	913	1,2 %	913	1,1 %
Sum garantier	74.509	100,00 %	83.323	100,00 %

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60% av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.19 lån for 1.065 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Bankens plikter å dekke 80 % av konstaterede tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på 20 % i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

Årsmelding 2019

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2019 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0. Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 10 %. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2020.

NOTE 23 – NØKKELTALL

TABELL		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2019	2018
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	49,6 %	55,5 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	3,7 %	0,3 %
Egenkapitalavkastning*	11,2 %	10,3 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	19,6 %	20,1 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,41 %	0,06 %
Utlånsmargin hittil i år	2,09 %	2,20 %
Netto rentemargin hittil i år	1,98 %	1,78 %
Resultat etter skatt i % av FVK	1,13 %	0,99 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	22,6 %	22,7 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	22,4 %	25,8 %
Innskuddsdekning	84,6 %	87,2 %
<i>* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert</i>		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2019	2018
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	18,57 %	17,73 %
Kjernekapitaldekning	19,83 %	19,03 %
Kapitaldekning	21,28 %	20,52 %
Leverage ratio	9,68 %	9,78 %
Konsoliderte nøkkeltall		
Ren kjernekapitaldekning	17,06 %	16,40 %
Kjernekapitaldekning	18,43 %	17,80 %
Kapitaldekning	20,02 %	19,40 %
Likviditet		
LCR	172	158
NSFR	123	124

Årsmelding 2019

Årsrekneskapen for perioden 01.01.2019 – 31.12.2019

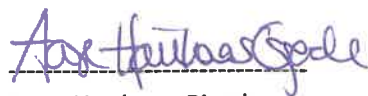
Erklæring frå styret og adm.banksjef

Vi stadfestar at årsrekneskapen for perioden 01. januar til 31. desember 2019 etter vår beste overtyding er utarbeidd i samsvar med gjeldande rekneskapsstandardar og at opplysningane i rekneskapen gjev eit rettvisande bilete av banken sine egedelar, gjeld, finansiell stilling og resultat som heilhet og at opplysningar i årsmelding gjev ein rettvisande oversikt over utviklinga, resultatet og stillinga til banken saman med ei skildring av dei mest sentrale risiko- og usikkerheitsfaktorar banken står ovanfor.

Bø, 25. februar 2020
I styret for Sparebanken DIN

Harald Flaten
Styreleiar

Aase Haukaas Gjerde
Nestleiar

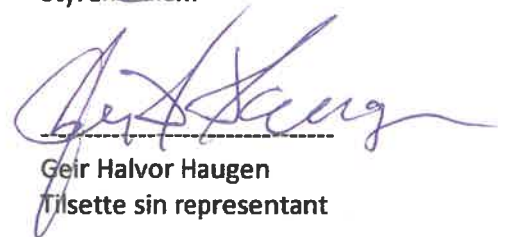
Olav Berge
Styremedlem

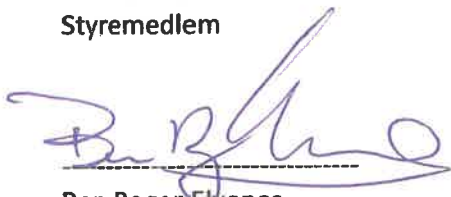
Tor Arne Gustavsen
Styremedlem

Iselin Stundal
Styremedlem

Geir Halvor Haugen
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm. Banksjef

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Sparebanken DIN

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken DIN som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av banken i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i bankens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende banksjef (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle banken eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om bankens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at bankens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Notodden, 26. februar 2020
ERNST & YOUNG AS

Tor Erik Baksås
statsautorisert revisor

